

מאליה,¹⁶⁸ וקבל על יחס הרבנים לרבני העדה החרדית. ברור ללא כל ספק שבדעתו היה לחזור לארץ. ישיבתו בחו"ל הייתה בתחושת ארעיות. שאיפותיו לא יצאו לפועל מסיבות מגוונות: מאחריות לקהילה בקליוולנד ועד לתחושה ש"הקפוטא שלי קצרה מדי בשבילם",¹⁶⁹ ומהקושי להסתגל לסגנון החיים והמחשבה של רבני הארץ, בין מן המזרחי ובין מן היישוב הישן, שהשתנו לאחר שהייתו בחו"ל. אהבת הארץ של הרי"פ חלחלה עמוק בדמם של צאצאיו, הפזורים היום ברחבי הארץ ועובדים את ה' בשמחה. במהלך קריאת כתביו של הרי"פ נעצבתי מאוד בכל פעם שקראתי את תחינתו וחלומו לחזור לארץ. הרגשתי את געגועיו ואת חוסר השלמתו עם היותו בגולה, בעיקר על רקע חוסר הבעת רגשות בנושאים אחרים שעלו במכתביו. הרי"פ מסמל בעיניי את המעבר בין תפיסות עולם, בין ישן לחדש, ללא ויתור על ערכי התורה. רבים היהודים ששינו את תפיסת עולמם מקיצוניות אחת לאחרת תוך זניחת העולם שעליו גדלו והתחנכו. רבים אלו שנשארו איתנים בעמדתם ובדעתם ללא התייחסות למציאות המשתנה בהדיפתם כל מה שריח חדש נודף ממנו. מעטים השכילו לקבל את השינויים, להפריד בין המוץ לגרעין ולהמשיך ולשמור על הערכים שבהם האמינו. זכיתי, וסבי הגדול היה אחד מהם.

נספחים

"תעודה היסטורית על הנעשה בקברי מלכי בית דוד"¹⁷⁰

"התעודה המתפרסמת בזה הינה מסמך מקורי ראשון, שבו עדות מענינת ונדירה, שנכתבה בידי הגאון הצדיק רבי חיים יצחק אהרן רפאפורט זצ"ל הקרוי המגיד מווילקומיר שחי בירושלים, ובה נמסרים פרטים חדשים מופלאים ומפורטים שאותם שמע מפי שני אנשים ציירים שביקרו במקום וירדו לתוך הקברים, ולאחר מכן מסרו עדות בפני מרן המהרי"ל דיסקין זצ"ל [כפי הנראה אותו ביקור שהוזכר במכתבו הנ"ל של רבי ישראל פורת], בה מתוארת החוויה שהיתה להם במקום לפרטיה, ומפיהם שמע והעתיק גם הגאון הצדיק הנ"ל את הדברים מילה במילה העתקות שאחת נמסרה לידיהם של המעידים, ואת השאר שמר לעצמו מחשש לחייהם שיהיו בסכנה באם יתפרסמו הדברים. לאחר כמה שנים החליט לגלות את הענין, והוא שלח העתקה מהעדות לבנו, שעשה אף הוא העתקה מהמסמך שהי' בכתב יד קודשו של אביו, והיא שהגיעה לידי של הגאון רי"ד רפאפורט, שעשה אף הוא העתקה מהדברים, והיא

168 דוגמה מובהקת לכך יש בפנייתו לרב יחיאל מיכל חרל"פ: "בסדר התשבחות שנערכו מטעם הרבנות הראשית לכבוד יום העצמאות רשמתם לומר שמע ישראל שלש פעמים. ורציתי לדעת המקור שהתרתם דבר שנאסר בגמרא, ונפסק להלכה [...] והשי"ת יזכנו לבנות ולהבנות בירושלים הבנוי' בב"א" (מיום ה' אייר תשכ"ב). תשובת הרב חרל"פ הייתה שאת הפסוק "ה' הוא האלוקים" אומרים שלוש פעמים ואילו את "שמע ישראל" פעם אחת; עיזבון הרי"פ.

169 כפי שטען באוזני כלתו, אסתר פורת.

170 הועתק מתוך רפאפורט, תעודה היסטורית. המסמך פורסם גם באתר: www.myib.co.il.

באישור כתב ידו וחתימתו על אמינות כתב היד.

...פקד שר העיר בפקודת השולטאן הגדול ירום הודו על אב ובנו הצבעים ומציירים שילכו אל ההיכל הנבנה על מערות קברי מלכות בית דוד זכרו יגן עלינו, ולירד להמערות שתחתיו לתקן שם הכתלים שתחת הרצפה משם והזהירם שלא יצעדו אפילו צעד אחד יותר פנימה ממה שנצטוו כי אדמת קודש הוא גם להם שמעולם לא ערב לב גם שריהם לירד שם ולראות. גם העמידו שומרים מבחוץ למעלה ובעונש מיתה אם יעברו, וכשירדו מלמעלה בערך י"ב מדריגות ראו שהמערה הראשונה שתחת י"ש בה תשעה עמודים, שלשה באמצע ובצדדי המערה ג"כ (גם כן) שלשה שלשה ובצד דרום של המערה ההיא ראו שיש חדר לפניו ושם כל הכתלים נראים כמראה (פארצילאין) רק שנתקלקל בכמה מקומות מרוב יושנו ותקנוהו היטב הכל, ואח"כ ראינו שיש עוד חדר פנימה ובאמצעיתו ראינו מחיצה מבדלת מכותל לכותל וראיתי כמראה הכסף. סוף דבר שעסקנו שם שני שבועות, ומתחילה היו השומרים עומדים בפתח המערה ומביטים עלינו שלא נצעד יותר פנימה, אך אחר שלושה ימים מי"ד ימים הנ"ל, מסרו לנו השומרים את המפתחות ולא שמרו אותנו כל שמירה מעולה כמקדם, כי החזיקו אותנו לנאמנים.

וביום אחד היה חג שלהם והלכו גם השומרים לבית תפלתם ונשארנו מבלי שומר לגמרי ומיד נסגרנו מבפנים מהמערה את השער ונכנסנו במחיצה הנ"ל דרך הפתח קטן וראינו שם נגדינו שער גדול של נחושת ובאמצעות של החדר הנ"ל יש חור גדול למערה שתחתיו ושם מצינו מנורה גדולה תלוי מהמערה העליונה שקועים באבן בכתב אשורית ונכתב שם "קברי מלכות בית דוד" קברי למעלה ומלכות ב"ד למטה, והתחלנו להגביה האבן מן העפר ומצאנו תחתיו כמו "בור" ובתוכה מדריגות למעלה והם כמו שווינדעל-טרעפ, ועלינו עליהם מעט ואח"כ ירדנו ומצינו שם מערה, ובמערה יש כעין פלטין והיכל, ועומדים סביבה מבחוץ ומצופה כסף ועל ראשם מוזהב ומצינו עוד שני פתחים אחד בימין ואחד בשמאל, ופתחנו אחד מהם ושם חדר גדול פנוי וריק רק פתח אחד בצידה, וראינו מעל הפתח כמו יריעה שקוראין (טאוועל), ועל הטאוועל נכתב באותיות בולטות מוזהב בכתב אשורית, ושם היו כתובות הרבה וגם הקרט, אך מרוב גובה לא יכולנו לקרוא רק השורה התחתונה, ושם ראינו נכתב "מה נורא המקום קדש קדש קדש", ע"כ (על כן) קראנו בעצמינו, ועמדנו משתוממים ומסתפקים אם לכנוס שם. ועכ"ז נכנסנו לשם בחדרה בפתח בעמל גדול וראינו שהוא בית גדול ונחרדנו מאוד כי ראינו שהאיר נגד עינינו אור גדול כמו אש, ועמדנו על מקום זה בערך שעה, ואח"כ הרהבנו עוז לכנוס שם לפנינו, וראינו באמצע הבית ארבעה עמודים של שיש מצופים זהב בראשם, וכסף למטה, ובאמצע הי' שיש, ומעמוד לעמוד הי' כמו היקף כעין גדר של חוטי נחושת ככברה. וראינו באמצע החדר כמו מטה של זהב, ועל המטה כמו מצע עשוי כעין פאנציר, ועליו עומד ארון מכוסה מזהב, אך חלולים כעין אריג. והלכנו עוד עליו וראינו מכסה עליו ובאמצע הי' מצויר כעין הנקרא "מגן דוד" בשמונה קרנות, ובתוך המגן דוד כתוב שם דוד, וכתר של זהב משובץ באבנים טובות (והיא שהביקה לנגדינו כאור גדול שם כנ"ל) והגבהנו מעט המכסה של מעלה מארון זה, וראינו בצד הארון הי' כתוב "דוד בן ישי" ובצד השני של הארון נכתב "דוד בן ישי מלך ישראל" ומיד נפלנו על פנינו

ואמרנו שם איזה קאפיטלך תהילים. עוד ראינו שם בתוך הכתר הנ"ל פנימה כמין שרביט עובר מצד הכתר לצד השני, ותמיה לנו איך הי' יכול להניחו על ראשו [אמר הכותב חיים יצחק אהרן, באמת כך אמרו חז"ל (סנהדרין כא ע"ב) ואדוניו בן חגית מתנשא לאמר אני אמלך, אר"י א"ר מלמד שביקש להולמו ולא הולמתו, ופירש"י ששם בראשו כתר מלכות ולא הולמתו לפי שהי' שרביט של זהב בתוך חללה מדופן לדופן ואינו מתיישבת בראשו אלא למי שיש לו חריץ בראשו, והיא עדות לבית דוד שכל הראוי למלכות הולמתו ומי שאינו ראוי למלכות אינו הולמתו עכ"ל] ובפתח השני לא נכנסים כלל. גם ראינו שם כמין שולחן של שיש ועליו חרב פיפיות ארוכה בערך חמשה אמות, ובסמוך מונח שם כעין שרביט, ובתוך יד השרביט הי' קבוע אבן טובה מאירה. וכ"ז ראינו ביום אחד הנ"ל שהיינו אז בפעם זו בלי שמירה כלל, כי מלאכתנו הי' רק על ערך שעה אחת וכל היום השתדלנו לראות שם. המקום ב"ה יזכינו לראות אור פני משיחנו במהרה בימנו אמן.

כל זה העתקתי אות באות... יום ג' כ"ו מנ"א שנת תרנ"ג לפ"ק פה. נאם יהודא ליב ראפאפארט".